

Bartosz Wyspiański

(Uniwersytet Wrocławski)

ORCID: 0000-0003-3243-2142

Sprawozdanie z XXI Zjazdu Katedr Doktryn Politycznych i Prawnych „Autorytaryzm i Totalitaryzm w myśli politycznej i prawnej”

(Wrocław, 23-24 października 2024 r.)

**Report from 21st Convention of Political and Legal Doctrines Academic Departments
“Authoritarianism and Totalitarianism in political and legal thought”**

(Wrocław, 23-24th October 2024)

słowa kluczowe: sprawozdanie, Wrocław, Zjazd Katedr, doktryny polityczne i prawne

W dniach 23-24 października 2024 r. odbył się XXI Zjazd Katedr Doktryn Politycznych i Prawnych „Autorytaryzm i Totalitaryzm w myśli politycznej i prawnej”. Zjazd został zorganizowany przez Katedrę Doktryn Politycznych i Prawnych Uniwersytetu Wrocławskiego.

Pierwszy dzień obrad (23 października 2024 r.) zaczął się od uroczystego rozpoczęcia Zjazdu o godzinie 9:30, podczas którego głos zabrali:

prof. dr hab. Mirosław Sadowski - kierownik Katedry Doktryn Politycznych i Prawnych WPAiE UWr,

dr hab. Łukasz Machaj, prof. UWr - prorektor ds. nauczania,

dr hab. Jacek Przygodzki, prof. UWr - dziekan Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii UWr.

Następnie o godzinie 10:00 rozpoczął się Panel Inauguracyjny, prowadzony przez prof. dr. hab. Macieja Marszałę, na którym głos zabrali oraz wygłosili referaty o następujących tytułach:

prof. dr hab. Marek Maciejewski – *W pięćdziesiątą rocznicę utworzenia Studiów nad Faszyzmem i Zbrodniami Hitlerowskimi*,

dr hab. Jacek Przygodzki, prof. UWr – *Profesora Alfreda Koniecznego badania nad nazizmem publikowane na łamach Studiów nad Faszyzmem i Zbrodniami Hitlerowskimi*,

prof. dr hab. Tomasz Tulejski – *Upadek monarchii stanowej jako konieczny wstęp do powstania państwa totalitarnego. Przypadek francuskich liberalów*,

prof. dr hab. Dariusz Szpoper – *Konserwatywny rzecznik samodzierżawia wobec powstania styczniowego w Królestwie Polskim i Kraju Zachodnim Imperium Rosyjskiego. Przypadek Michaiła Nikiforowicza Katkowa*,

prof. dr hab. Andrzej Dziadzio – *Zmiany w prawie austriackim i praktyce sądowej po Anschlussie (1938-1939)*,

prof. dr hab. Adam Bosiacki – *Współczesne mity totalitaryzmu*.

Od godziny 11:30 do 12:00 rozgorzała żywa dyskusja wokół wygłoszonych referatów, a następnie przeniosła się na wydziałowy korytarz, gdzie rozpoczęto półgodzinną przerwę na kawę.

Po południowej przerwie na kawę uczestnicy Zjazdu udali się do sal, w których odbywały się pozostałe Panele. Do przerwy obiadowej odbyły się cztery Panele pełne ciekawych wystąpień i płomiennych dyskusji.

Panel I prowadził prof. dr. hab. Przemysław Dąbrowski, podczas którego głos zabrali:

dr hab. Michał Urbańczyk, prof. UAM - *Autorytarny charakter cenzury korporacyjnej. Granice wolności wypowiedzi w mediach społecznościowych*,

dr hab. Iwona Barwicka-Tylek - *Polityka i Autorytet: Demagog, Fronimos, Wódz*,

dr hab. Małgorzata Łuszczyńska, prof. UMCS - *Stanisław ze Skarbimierza – o prawie wojny i pokoju*,

dr hab. Arkadiusz Górniewicz, prof. UJ - *Pojęcie państwa autorytarnego i totalnego: wyprawa w dwudziestolecie*,

dr Adam Krychowski - *Henryk Dębiński i jego koncepcje polityczno-prawne*.

Panelowi II przewodniczyła dr. hab. Ewa Kozerska, prof. UO, podczas którego wystąpili następujący prelegenci z ich tematami:

dr hab. Marek Tracz-Tryniecki, prof. UŁ – *Despotyzm demokratyczny u Alexisa de Tocqueville’a*,

dr hab. Marta Baranowska, prof. UMK – *Rudolf Steiner i antropozofowie a rasizm. Paradygmat debaty na temat czasów nazizmu i odpowiedzialności*,

dr hab. Christoph-Eric Mecke, prof. UZ – *W jaki sposób demokratyczne państwo prawa może chronić się przed zniesieniem systemu praworządności w wyniku działań demokratycznie wybranej większości parlamentarnej? Rozważania prawno-komparatystyczne*,

dr Andrzej Pasek – *Wkład Profesora Franciszka Połomskiego w badania nad prawem Trzeciej Rzeszy*,

dr Marcin Niemczyk – *Patria o muerte. Doktryna kubańskiej rewolucji w mowach F. Castro (1959-1969)*.

Podczas Panelu III funkcję prowadzącego pełnił prof. dr. hab. Adam Bosiacki, gdzie swoje referaty przedstawiali:

dr hab. Michał Rupniewski, prof. UŁ – *Personalizm przeciw totalitaryzmowi. Przypadek Edith Stein*,

prof. dr hab. Maciej Marszał – *Włoski faszyzm w myśli politycznej Kazimierza Zakrzewskiego w latach 1922-1939*,

dr hab. Artur Łuszczyński, prof. UR – *Autorytaryzm prawa i autorytaryzm polityki*,

prof. dr hab. Józef Koredczuk – *Poglądy Władysława Woltera na zmiany w prawie karnym niemieckim po 1933 roku*.

Panelowi IV przewodniczył prof. dr hab. Tomasz Tulejski, a podczas którego mieli okazję wypowiedzieć się:

prof. dr hab. Anna Citkowska-Kimla — *Faszyzm, forma antydemokratyczna i państwo totalitarne w ujęciu Marka Sobolewskiego*,

dr hab. Mikołaj Tarkowski, prof. UP — *Wpływ francuskiej myśli prawniczej na instytucje prawne w Imperium Rosyjskim w XIX wieku. Szkice do obrazu kształtowania się kultury prawnej samodzielnego Rosji*,

dr hab. Cezary Błaszczak — *Metafora zwierzęca w filozofii politycznej autorytaryzmu i totalitaryzmu. Prolegomena*,

dr Olgierd Górecki — *Totalitaryzm a wolność człowieka według Isaiaha Berlina*,

dr hab. Grzegorz Ławnikowicz, prof. UMCS — *Psychika sędziego zależnego. Uwagi o etycznym statusie sędziów w autorytarnej Polsce*.

Od godziny 14:15 do 15:00 odbywała się przerwa obiadowa. Po jej zakończeniu w godzinach 15:00-16:00 miejsce miało spotkanie kierowników Katedr, zaś równolegle z nim rozpoczęto wygłaszanie kolejnych referatów podczas Paneli V, VI i VII.

Panel V prowadził dr hab. Michał Urbańczyk, prof. UAM, podczas którego wypowiadali się:

prof. dr hab. Piotr Kimla — *Irracjonalność totalitaryzmu w ujęciu Aleksandra Hertza*,

dr hab. Tomasz Scheffler — *Neototalitaryzm*,

dr hab. Anna Korzeniewska-Lasota, prof. UP — *Model urzędu sędziego w myśli politycznej Leona Chajna*,

dr Adam Ćwikła — *Władysław Studnicki wobec nazistowskich Niemiec*,

dr hab. Andrzej Wrzyszczyk, prof. UMCS — *Administracja centralna w ustawodawstwie okupanta niemieckiego w Generalnym Gubernatorstwie w czasie II wojny światowej*.

Panel VI moderował dr hab. Marek Tracz-Tryniecki, prof. UŁ, podczas którego miały miejsce następujące przemówienia:

dr Anna Ceglarska — *Autorytet prawa czy prawo autorytarne: rzecz o Heraklesie i wołach Geriona*,

dr Karol Kuźmich — *O utopizmie i nie tylko jego totalitarnych konsekwencjach*,

dr Paweł Boruta — *Prawo ludzkie w ujęciu proporcji właściwej dla zachowania dobra wspólnego. Odrzucenie państwa totalitarnego w katolickiej myśli polityczno-prawnej*,

dr Bartosz Chrzęszcz — *Carl Schmitt jako nazista niezideologizowany*,

dr Łukasz Mirocha — *Rodzina w myśli socjalizmu przedmarksowskiego*.

Panelowi VII przewodniczył dr hab. Mikołaj Tarkowski, prof. UP, podczas którego prelekcje wygłosili:

prof. dr hab. Adam Bosiacki i dr Dariusz Mańka — *Prawne rozliczenia z komunizmem we Francji od 1918 do współczesności*,

dr John Patrick Higgins — *Wolność popełniania Błędów: Rozumieniu Przypkowskiego Oświecenia jako Bastionu przeciw Totalitaryzmowi (The Freedom to Make Mistakes: Przypkowski's Understanding of Enlightenment as a Bulwark against Totalitarianism)*,

dr Jakub Juszcak — *Za czy przeciw, jeszcze raz. O debacie libertariańskiej wokół konfliktu palestyńsko-izraelskiego*,

dr hab. Rafał Kania — *Demokracja ludowa w Polsce. Komunistyczna wizja industrialnego społeczeństwa zamkniętego*,

dr hab. Joanna Sondel-Cedarmas, prof. UJ — *Faszyzm włoski — nierozliczona pamięć*.

We wszystkich panelach między 16:15 a 16:45 toczyły się dyskusje.

Pierwszy dzień obrad zakończony został Uroczystą kolacją, która odbyła się w Art Hotelu we Wrocławiu i trwała w godzinach 18:30-23:00.

Drugi dzień obrad (24 października 2024 r.) rozpoczął się o godzinie 10:00 od dwóch paneli – Panelu VIII i IX.

Panelowi VIII przewodniczyła dr hab. Iwona Barwicka-Tylek, podczas którego mieli okazję zabrać głos:

dr Paweł Lesiński — *Państwo dobrobytu a wolność jednostki. W poszukiwaniu rozwiązań i odpowiedzi w obliczu współczesnych problemów*,

dr Marcin Tomaszewicz — *Średniowieczni komuniści. Czy adepci Bractwa Wolnego Ducha byli protoplastami totalitaryzmu?*

dr Agata Grudzińska — *A. Mogilnicki — krytyk autorytarnej władzy (1926-1935)*,

dr Maciej Wilmanowicz — *The slumbering spirit of conquest - rozbiór Polski i upadek ładu międzynarodowego w myśli polityczno - prawnej wigów szkockich*,

dr Jacek Malczewski — *Przeciwko autorytaryzmowi: konstytucyjne prawo do nieposłuszeństwa obywatelskiego?*

W Panelu IX na zastępstwo dr hab. Marty Baranowskiej, prof. UMK, przewodniczył dr hab. Michał Urbańczyk, prof. UAM, a podczas tego Panelu następujący prelegenci wygłosili swoje przemówienia:

mgr Fatma Mejri — *Dostęp do Internetu w państwach niedemokratycznych*,

mgr Kamil Gawel — *Ojcowie Założyciele Stanów Zjednoczonych o pojęciu „tyranii”. Wybrane przykłady*,

mgr Jan Chmielecki — *Carl Schmitt wobec Ligi Narodów*,

mgr Krzysztof Woźniak — *Ślady normatywizmu w badaniach Macieja Starzewskiego nad ustrojami państw totalnych*,

mgr Bartosz Wyspiański — *Narodowa Demokracja wobec nazizmu*.

Po dyskusjach, czas między 11:45 a 12:15 przeznaczono na przerwę na kawę, zaś bezpośrednio po niej rozpoczęły się dwa ostatnie panele – X i XI.

Podczas Panelu X rolę moderatora przybrał – w zastępstwie dr. hab. Jarosława Kostrubiec, prof. UMCS, dr Jakub Juszcak, a wygłoszone referaty brzmiały następująco:

dr Karol Wojciechowski — *Autorytaryzm Abrahama Lincolna*,

dr Maciej Helmin — *Stosunek środowiska piłsudczyków skupionych wokół Klubu 11 listopada do przemian ustrojowoprawnych w Trzeciej Rzeszy po 1935 roku*,

mgr Paweł Szklarczyk — *Organy kontroli administracji publicznej w porządku konstytucyjnym Meiji*,

mgr Błażej Bawolik — *Stosunek do autorytaryzmu i totalitaryzmu w myśli prawników obozu rządzącego w Polsce w latach 1935-1939*,

mgr Marek Popielarski — *Etiologia totalitaryzmu jako fundament filozofii historii w myśli Erica Voegelina*.

Panel XI moderował dr Bartosz Chrzęszcz, podczas którego referaty przedstawili:

mgr Mateusz Rubaj — *Wizja tyranii w myśli Arystotelesa*,

mgr Hubert Rafałowski — *Totalitaryzm w myśli politycznej konserwatywnego wileńskiego dziennika „Słowo”*,

mgr Łukasz Szymański — *Konserwatyści wschodniogalicyscy wobec ukraińskich nacjonalistów*,

mgr Arman Gevorgyan — *Czy doktryna Augustyńska służy ideologiom totalitarnym?*

mgr Andrzej Demiańczuk — *Zreorganizowany Rząd Narodowy Republiki Chińskiej (1940-1945) wobec doktryny Partii Narodowej*.

W obu Panelach dyskusje trwały do godziny 14:00, a od razu po ich zakończeniu nastąpiło uroczyste podsumowanie i zamknięcie XXI Zjazdu Katedr Doktryn Politycznych i Prawnych, podczas którego głos zabrał prof. dr hab. Mirosław Sadowski, który podziękował wszystkim Gościom za przybycie oraz wygłoszenie inspirujących wystąpień.